

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Høring om Klimakur 2020

Vi viser til høringsbrev datert 19. Februar om rapporten fra Klimakur 2020.

Rapporten er en grundig gjennomgang av de mulighetene som finnes for reduksjon av utslipp av klimagasser i Norge. Arbeidet bidrar til økt kunnskap og realisme om arbeidet med klimagassreduksjoner framover. Det er verdifullt at det er gjort et systematisk arbeid på tvers av sektorer med å få fram både reduksjonsmuligheter og kostnadstall – utarbeidet over en felles mal. Dette øker nytten av arbeidet.

De reduksjonsmuligheter og tiltakskostnader som berører våre medlemmers virksomheter er i størrelsesorden hva vi også regner som sannsynlige volumer og kostnader.

De åpne prosessene med invitasjon til deltakelse og kommentarer i seminarer som dekker de fleste av temaene har vært nyttige og godt gjennomført.

Høringsbrevet viser at Regjeringen legger opp til at ny klimamelding skal presenteres høsten 2011. Energi Norge beklager at det ikke er mulig å få fram denne meldingen tidligere med det grundige arbeidet som er utført i Klimakur som underlag. Etter meldingen vil det være ca 8 år igjen til vi skal nå klimamålene i 2020, det er kort tid – om vi tar i betraktning ledetiden for mange beslutninger – ikke minst i vår bransje.

Utviklingen av klimapolitikk er av stor betydning for Energi Norges medlemsbedrifter – av flere grunner:

1. Våre medlemmers engasjement innen termisk kraftproduksjon påvirkes av klimapolitikken – tiltak for reduksjon av utslipp påvirker lønnsomheten direkte. Vi tar til etterretning at karbonfangst og lagring på etablerte gasskraftverk (Kårstø og Mongstad) er tatt med i referansebanen og således ikke er behandlet særskilt i rapporten (vi forutsetter at ekstrakostnadene ved dette ikke belastes kraftverkene slik at disse kan operere under harmoniserte rammebetingelser)
2. Økt innsats for energieffektivisering er et viktig tiltak i Klimakur, våre medlemmer vil ha en rolle i dette arbeidet
3. Våre medlemmer står for majoriteten av fjernvarmeproduksjonen i Norge og berøres direkte ved krav om utslippsreduksjoner
4. Klimapolitikken påvirker kraftprisen direkte gjennom Norges deltakelse i EUs kvotehandelssystem og det integrerte kraftmarkedet og dermed påvirkes lønnsomheten til våre medlemmer

5. Klimapolitikken påvirker den videre utviklingen av ledningsnettet – på grunn av økt behov for kapasitet, men også forsyningssikkerhet
6. Svært mange klimatiltak medfører økt behov for fornybar energi – bioenergi, fjernvarme eller elektrisitet. Siden våre medlemmer er hovedleverandører av elektrisitet og fjernvarme i Norge, vil økt behov for disse energibærere være av stor betydning for våre medlemmer
7. Flere av våre medlemmer har investert i infrastruktur for naturgass. Særlig på områder der det er få fornybare alternativer – som i skipsmotorer og noen industrielle anvendelser, vil overgang fra olje til naturgass være et riktig klimatiltak. Videre vil eksisterende infrastruktur for naturgass kunne bli et effektivt distribusjonsnett for den økende interessen for produksjon av biogass.

Energi Norge la våren 2009 fram rapporten ”Den grønne ledertrøya”. I den rapporten trakk vi utviklingen fram til 2050 og tok målet om maks 2 grader global temperaturøkning som utgangspunkt. Det vil føre til at industrilandene må redusere sine utslipp av klimagasser med 80-85% fra nivå 1990. Når vi samtidig vet at over 60% av klimagassutslippene – også i Norge – skyldes bruk av fossil energi – medfører det kraftig omlegging av energiforsyning og bruk framover for at vi skal nå målet om 80-85% reduksjon i 2050. 2050 er 40 år fram i tid, men mange av de investeringene vår bransje skal gjøre de nærmeste årene, vil være i drift i 2050. Målene vi setter oss for 2020 blir derfor en milepæl på veien til 2050 og må ses i lys av de langsiktige kravene til vår energi- og klimapolitikk.

I 2050-perspektivet må vi ta utgangspunkt i at sluttbruk av energi så langt mulig må skje med CO₂-frie energibærere. Dersom man i 2050 fremdeles har et energisystem med distribuert bruk av fossile energibærere, vil det bli meget vanskelig å oppnå 80-85% reduksjon i klimagassutslippene. Dette forhindrer ikke bruk av fossil energi, men det må skje i sentraliserte anlegg der det er mulighet for å fange og lagre CO₂.

I 2050 må derfor energiforsyningen til sluttbruker i all hovedsak baseres på bruk av de CO₂-frie energibærerne elektrisitet, varmt vann, bioenergi og eventuelt hydrogen. Vi tror at elektrisitet i dette bildet vil få en enda sterkere plass i energiforsyningen enn den har i dag. Det skyldes i hovedsak at vi har rikelig med fornybare ressurser til å produsere mer elektrisitet. Det er derfor allerede nå viktig – ved valg av tiltak og virkemidler – å ha dette perspektivet klart for seg. Hvis ikke bygger vi et energisystem som ikke er bærekraftig mot 2050.

I videreføringen av Klimakur over i en klimamelding må dette perspektivet gjøres tydelig slik at vi gjør de langsiktige riktige valgene i energi – og klimapolitikken.

Bioenergi kommer styrket ut av Klimakur. Energi Norges medlemmer arbeider aktivt med å øke tilbudet på energi – særlig varme basert på bioenergi. Klimakur-rapporten viser at man regner med en til dels betydelig økning i bruken av bioenergi uten at det så vidt vi forstår er foretatt tilstrekkelig analyse av hvor denne bioenergi skal komme fra eller vurdert bærekraftigheten i å forutsette bruk av så mye ekstra bioenergi. Det må være viktig at det i videreføringen av Klimakur-rapporten lages en oversikt som inkluderer bærekraftig uttak av bioressurser. Dette blir særlig aktuelt om man går i gang med storskala biodrivstoffproduksjon.

Våre betraktninger viser at når man skal lage en ny klimamelding som det vises til i høringsbrevet, må den også inneholde en vurdering av de langsiktige implikasjonene for energisystemet av de tiltakene som foreslås. Klimakur går et stykke på vei gjennom de energianalysene som er vist i det underlagsmaterialet som NVE og Klif har lagt ut på Klifs’ nettsider, men det mangler en helhetlig analyse av klima- og energikonsekvenser. Måten dette er kommentert i slutten av meny-beskrivelsene i kapittel 25 er ufullstendig. Der framstår det som om man i 2020 ikke trenger mer elektrisitet enn i 2009. Vi forstår av den presiseringen som NVE la ut på sine nettsider 17.2 at dette ikke er tilsiktet. I våre analyser kommer vi til at klimatiltakene i seg selv antakelig ikke endrer etterspørselen etter elektrisitet vesentlig, men det

avhenger av hvor aggressivt man velger å legge opp et løp med konvertering fra fossil til fornybar energi for å nå klimamålene. Fra beskrivelsene av menyene forstår vi at det er tatt hensyn til en betydelig effekt av energiøkonomisering når det gjelder etterspørselen etter elektrisitet, men det er ikke tatt inn at det ligger en underliggende vekst i etterspørselen etter energi i samfunnet. Det understreker viktigheten av at den kommende klimameldingen ser på energi- og klima i sammenheng.

Det tar tid å gjennomføre de omfattende omstillingene og investeringene som en reduksjon i klimagassutslipp som tilsvarer de politiske målene for 2020 innebærer – ikke minst investeringer i energisektorene. EUs fornybardirektiv og avtalen med Sverige om el-sertifikater vil øke tilgangen på fornybar kraft i Norge. Dette – sammen med gevinster fra energieffektivisering framover - åpner for en offensiv politikk mht konvertering fra fossil til fornybar energi. Dette må bli del av den klimameldingen som planlegges i 2011. Klimakur viser kostnadene ved disse tiltakene og det er viktig å se at gjennomføring av konverteringstiltakene både bidrar til å møte klimagassutfordringene samtidig som det bidrar til å øke fornybarandelen i Norges energiforsyning og dermed bidra til at Norge kan nå de målene man kommer fram til i forhandlingene om de norske forpliktelsene i henhold til EUs fornybardirektiv.

Mandatet som Klimakur har hatt innebærer i stor grad å finne fram til tiltak som minimaliserer kostnadene Norge får ved å møte behovene for utslippsreduksjoner. Det har ikke ligget i mandatet å se på hvilke forretningsmuligheter som ligger i at Norge setter høye mål på klimagassreduksjoner. Vi vet at nasjonale reguleringer bidrar til å stimulere markedet for nye løsninger som i sin tur kan danne grunnlag for næringsutvikling og senere eksport av varer og tjenester. Klima- og energiteknologi vil bli etterspurt i framtiden, Norge har kompetanse og vi kan bidra til å stimulere slik næringsutvikling, men det betinger at vi ikke venter for lenge med å lage strategien og velge virkemidlene. Den nye klimameldingen må stimulere næringsutvikling med basis i vår kompetanse på klima og fornybar energi i den politikken man trekker opp.

For å nå klimamålene i 2020 tror vi det er viktig å konsentrere virkemidlene om relativt få tiltak som er mulig å gjennomføre på den korte tiden fram til 2020. Vi tror det i stor grad er teknologiorienterte tiltak som i mindre grad krever adferdsendringer. Energi Norge laget i 2009 sammen med BI og SINTEF et forslag til en energi- og klimaplan for Norge fram til 2020. Vi mener hovedelementene i den med vekt på relativt få, store og gjennomførbare tiltak med basis i kjent teknologi bør være ledetråder for politikken fram til 2020.

Når det gjelder virkemidler er det særlig to områder som Energi Norge mener er viktige:

- Virkemidler for å sikre konvertering fra bruk av fossil til fornybar energi.

En høy andel av vår energiforsyning er allerede basert på fornybar energi. Det er derfor mer krevende å foreta videre omlegging fra fossil til fornybar i Norge enn de fleste andre land. Ikke desto mindre er det her de største CO₂-volumene ligger. Tiltak for konvertering bidrar dessuten til å øke fornybarandelen i den nasjonale energibruken. Skal vi nå målene må det brukes sterkere virkemidler enn i dag for å stimulere omlegging til fornybar energi – innen alle sektorer:

- Bygg – fra olje til varmpumper, fjernvarme og bioenergi
- Industri – som for bygg + omlegging fra fossilt kull til biobasert kull i industrielle prosesser
- Transport – fra bensin og diesel til elektrisitet og biodrivstoff – for skip fra diesel til naturgass (ikke fornybart, men kan gi raske bidrag til å redusere klimagassutslipp – dessuten bidrar det til reduksjon i utslipp av NO_x)
- Petroleumsindustrien – knytte offshorevirksomheten til strømforsyning fra land

Energi Norge støtter initiativet fra NHO om å etablere et klimafond for å finansiere reduksjonstiltak i petroleumsindustrien og i landbasert industri. Fondet bør sikres finansiering uten å øke belastningen på eksisterende landbasert industri.

Når det gjelder omlegging fra fossil til fornybar energi i varmesystemer, mener vi det vil være fornuftig å beholde en brenselfyrt reserve i store varmeanlegg i industrien og i fjernvarmeanleggene. Disse kan enten fyres med biodrivstoff eller fossilt brensel. Fossilandelen i dette blir uansett så liten at det får liten betydning. Denne spisslastkapasiteten er viktig for å sikre leveringssikkerheten ved høylastperioder. Siden disse sektorene i all hovedsak er med i kvotesystemet, vil slik bruk av fossile brenslere ikke føre til høyere utslipp av CO₂ totalt innen EU-ETS, selv om det øker behovet for å redusere i andre sektorer for å nå nasjonale mål. I varmesystemer (både industri, fjernvarme og bygg) vil det dessuten være riktig å videreutvikle installasjoner av elektrokjeler for å utnytte perioder med overskudd på kraft i markedet. Dette vil sammen med økt kabelkapasitet til utlandet bidra til å balansere kraftmarkedet. Dette vil bli mer aktuelt for effektivt å utnytte den økende andel vindkraft i det nordiske kraftsystemet.

- Virkemidler for å øke produksjonen av fornybar energi

Våre vurderinger innebærer at behovet for fornybar energi – både varme og elektrisitet vil øke noe fram til 2020 dersom vi skal nå klimamålene – på grunn av en viss underliggende forbruksvekst og konvertering fra fossil til fornybar energi i sektorene nevnt ovenfor. Det er derfor viktig at det utvikles rammebetingelser som sikrer langsiktighet i de store investeringene som disse tiltakene innebærer. Arbeidet med utformingen av et felles sertifikatsystem med Sverige for å sikre langsiktige rammebetingelser for investeringer i fornybar kraftproduksjon er positivt. Langsiktige rammebetingelser fordrer også et stabilt kraftmarked og en betydelig forsterkning av forbindelsene til utlandet er viktig for å sikre dette.

Energi Norge deltar gjerne i videre arbeid for å komme fram til en helhetlig energi- og klimaplan for Norge. Klimakur er et godt grunnlag – nå må vi videre så raskt som mulig – ikke minst for å gi energibransjen klare signaler for framtidig forretningsutvikling og verdiskaping.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Erik Skjelbred
Direktør Produksjon og Miljø